

COĞRAFI KEŞİFLER KONUSUNUN ÖĞRETİLMESİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ¹

TEACHER'S OPINIONS ON TEACHING THE SUBJECT OF GEOGRAPHICAL DISCOVERIES

Meryem Cengiz²

Çağrı Öztürk Demirbaş³

Başvuru Tarihi: 04.03.2022 Yayına Kabul Tarihi: 01.09.2022 DOI: 10.21764/maeuefd.1082789

(Araştırma Makalesi)

Özet: Dünyanın bilinmeyen noktalarının keşfi coğrafi keşiflerin temelini oluşturmuştur. Ortaokul sosyal bilgiler 7. sınıf ders kitaplarındaki coğrafi keşifler konusunun öğretilmesine yönelik öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışma nitel bir çalışmadır. 7. Sınıf sosyal bilgiler dersini okutan 20 öğretmene uygulanmıştır. Öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olgubilim kullanılmıştır. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunun öğretilmesiyle ilgili konunun gerekliliği, öğrenme öğretme süreci, karşılaşılan sorunlar ve konunun ders kitabındaki anlatımına yönelik görüşleri ele alınmıştır. Öğretmenler konunun öğretilmesini gerekli, öğretilmesini önemli bulmuş ve dersin amaçlarına katkısı olduğunu düşünmektedir. Öğrenme sürecinde öğretmenler konuya giriş yaparken en fazla soru cevap, dersi anlatırken ağırlıklı olarak düz anlatım kullanmış ve materyal olarak en fazla harita kullanmışlardır. Konuya verilen süre öğretmenler tarafından yetersiz bulunmuştur. Öğretmenlerin konuyla ilgili yaşadığı sorunlar daha çok öğrenci kaynaklı sorunlardır. Öğrencilerde oluşan kavram yanlışlarını da ağırlıklı olarak açıklama yaparak giderdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Coğrafi keşifler, görüş, nitel, sosyal bilgiler öğretmenleri.

Abstract: The discovery of unknown parts of the world formed the basis of geographical discoveries. This study, which aims to determine the views of teachers on teaching the subject of geographical discoveries in the secondary school social studies 7th grade textbooks, is a qualitative study. It was applied to 20 teachers teaching the 7th grade social studies course. A semi-structured interview form was applied to the teachers. Phenomenology, one of the qualitative research designs, was used. In the research, the necessity of the subject, the learning and teaching process, the problems encountered and the views of the social studies teachers about the teaching of the subject of geographical discoveries in the textbook were discussed. Teachers found it necessary to teach the subject, important to teach it, and thought that it contributed to the objectives of the lesson. In the learning process, the teachers used mostly questions and answers when introducing the subject, and mostly straight lectures while teaching the lesson, and they used maps the most as a material. The time given to the subject was found insufficient by the teachers. The problems experienced by the teachers on the subject are mostly student-related problems. It was concluded that the misconceptions formed by the students were eliminated mainly by explaining.

Keywords: Geographical discoveries, opinion, qualitative, social studies teachers.

¹Çalışma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilerek UCEK 2021'de yapılan sözlü bildiriden genişletilerek hazırlanmıştır.

²Meryem Cengiz, meryemcengiz.1905@gmail.com Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Doktora Öğrencisi, ORCID No: 0000-0002-8615-9017

³Çağrı Öztürk Demirbaş, cozturk@ahievran.edu.tr, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Kırşehir. ORCID No: 0000-0001-8719-4167

Giriş

Hayatımızdaki önemli kavramlardan birisi zamandır. İnsanın içinde yaşadığı toplumla bağı kaçınılmazdır. Her millet yakın tarihinden uzak tarihindekine dek geçmişine merak ve ilgi duymuştur (Carr, 2017). Geçmişte yaşanmış göç hareketleri, coğrafi keşifler ve sanayi devrimi gibi gelişmeler insanın yaşayış tarzını değiştirmiş ve bunun sonucu olarak insan topluluk halinde yaşamaya başlamıştır. Topluluk halinde yaşamaya başlamak sosyal bilimlerin hayatımızın her alanında gerekli olmasını sağlamıştır (Kınacı, 2021). Sosyal bilimler geçmişten günümüze toplum ve insan ilişkisi arasında inceleme yapan disiplinlerden oluşmaktadır (Kabapınar, 2016, s. 2). Günümüz dünyasında insan ürünü olan, insana ilişkin olay ve durumlara verilen değerin artmasından dolayı sosyal bilimler önem kazanmıştır. Dolayısıyla da sosyal bilimlerin yansıması olarak sosyal bilgiler dersi okul dersleri arasında yer almıştır (Er Tuna & Mazman Budak, 2013). Sosyal bilgiler dersi sosyal bilimlerin verilerini harmanlayarak, öğrenci seviyesine göre uyarlayarak öğrencilere problemler karşısında çözüm üretmede gerekli bilgi ve beceri kazandırmayı amaçlayan bir derstir (Öztürk, Keskin & Otluoğlu, 2012). Ambarlı'ya (2010) göre sosyal bilgiler bireylere geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurdurup, bireyleri toplumsallaştıran disiplinler topluluğudur. Keçe ve Merey ise (2011) sosyal bilgileri tarih, coğrafya vatandaşlık konularıyla ilgilenen bir ders olarak vurgulamışlardır. Sosyal bilgilerle ilgili yapılan tanımlara baktığımızda sosyal bilgilerin disiplinlerarası yapısına vurgu yapıldığını söyleyebiliriz.

Sosyal bilgiler dersi disiplinlerarası yaklaşıma bağlı olarak birçok konu aktarmaktadır. Örneğin kıtalar, yönetim şekilleri gibi konular öğretilirken tarih, coğrafya, vatandaşlık, sosyoloji gibi disiplinlerden yararlanılmaktadır (Turan, Karasu-Avcı & Faiz, 2019). Bu konulardan biri de tarih ve coğrafya disiplininin kesiştiği *coğrafi keşifler* konusudur.

Türk Dil Kurumuna (2019) göre “keşif var olduğu bilinmeyen bir şeyin ortaya çıkarılmasıdır.” Bireylerdeki merak dürtüsü ve dünyayı algılama biçimleri gibi faktörler keşif düşüncesinin gerçekleşmesinde etkili olmuştur. Ülkelerin diğer devletlerle ticari ilişkiler kurmak, dinlerini yaymak, bilinmeyen yerler hakkında bilgi toplamak gibi faktörler coğrafi keşiflerin başlamasında büyük rol oynamıştır (Karakaş- Özü, 2015). Türklerin İstanbul'u fethetmesi Avrupa'yı ekonomik açıdan zora sokmuştur. Avrupalılar ticaret mallarına ucuz ve kolay bir şekilde ulaşmak ve diğer ülkelere vergi ödememek için Hindistan ve Çin'e giden yeni yollar aramaya koyuldular. Bu

arayış sonucunda Amerika gibi yeni yerler ve ülkeler keşfettiler. Bu keşiflerin tamamına da coğrafi keşifler denmektedir (Gültekin, vd. 2018).

Coğrafi keşifleri başlatan ülkeler İspanya ve Portekiz'dir. Macellan dünyanın etrafını dolaşan ilk kişidir. Amerika kıtasına giden ilk kişi Kristof Kolomb'tur fakat orayı Hindistan zannetmiştir, yeni bir kıta olduğu ise Amerigo Vespucci tarafından anlaşılmıştır. Bartelmi Diaz Afrika'nın en güney ucuna giderek buraya Fırtınalar Burnu adını vermiştir. 1492'de Vasco Dö Gama, Ümit Burnu'nu geçip Hindistan'a ulaşmıştır (Topdemir, 2013). Bunlar coğrafi keşifler denilince ilk akla gelen çıkarımlardır. Keşifler Osmanlı Devleti'ni ekonomik açıdan olumsuz etkilemiştir. Çünkü Avrupa ham madde ihtiyacının çoğunu Osmanlı Devleti'nden karşılamaktaydı. Coğrafi keşifler sonucunda ticaret yollarının yön değiştirmesi Osmanlı'daki limanların ve ticaret yollarının işlerliğini kaybetmesine neden olmuştur (Atasoy, 2016). 2018 sosyal bilgiler öğretim programındaki özel amaçlardan biri olan "ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri" maddesi ile ilişkili olarak sonuçları itibariyle dünyayı etkileyen coğrafi keşifler konusu sosyal bilgiler ders kitaplarında 7. sınıf konuları arasında yer almaktadır. 2018 sosyal bilgiler öğretim programındaki öğrenme alanlarından "Kültür ve Miras" temelde tarih konularını içeren konulardan oluşmaktadır. Dolayısıyla tarih disipliniyle ilişkili olan coğrafi keşifler konusu bu öğrenme alanında yer almaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Literatür taraması sonucunda elde edilen bilgiler sonucu coğrafi keşifler konusuyla ilgili sosyal bilgiler dersi genelinde çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Bu yüzden alana katkı yapacağı ve bu konuda çalışma yapacak kişilere yardımcı olacağı düşünülmektedir. Sosyal bilgilerin disiplinlerarası yapısının ürünü olan coğrafi keşifler konusunun öğretilmesiyle ilgili sosyal bilgiler öğretmen görüşlerinin yönelimini belirlemek ilgili alanyazına katkı sağlayabilecektir.

Bu araştırmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunun öğretilmesine yönelik görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin konuyla ilgili görüşlerine ilişkin aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Konunun öğretilmesine ilişkin genel görüşleri nelerdir? (konunun gerekliliği, önemi ve dersin amaçlarına katkısı)
2. Sınıftaki öğrenme öğretme süreci nasıldır? (konunun giriş etkinliği, kullanılan yöntem-teknik ve kullanılan materyaller)

3. Konunun öğretilmesi sırasında karşılaştıkları sorunlar nelerdir? (sorunların kökeni ve kavram yanılgıları)
4. Sosyal Bilgiler ders kitabındaki aktarıma dair görüşleri nelerdir? (yeterlilik durumu, süre ve kitabın tasarımı)

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sürecine dahil olan kişilerin olaylara bakış açısını içten dışa belirleyen araştırma türü nitel araştırmadır (Flick, VonKardorff & Steinke, 2004). Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmada geçerlik ve güvenirlik ve verilerin analizi yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim (fenomenoloji) derinlemesine bilgiye sahip olmadığımız olgulara ulaşmada kullanılmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Araştırmada 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kırşehir il merkezinde görev yapan 146 sosyal bilgiler öğretmeninden 7. sınıf derslerine giren 12 erkek, 8'i kadın olmak üzere toplam 20 sosyal bilgiler öğretmeni çalışma grubunu oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme tercih edilmiş olup 7. sınıf derslerini yürütmek ölçüt olarak belirlenmiştir.

Araştırmada nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme, gözlem gibi yöntemler bireylerin karmaşık olan yaşamlarının analizinde daha fazla tercih edilmektedir (Cohen & Crabtree, 2008). Yarı yapılandırılmış görüşme diğer veri toplama araçlarına göre daha esneklerdir. Araştırmacı önceden oluşturduğu soruların yanı sıra görüşme esnasında da ek sorular sorabilir (Türnüklü, 2000, s. 543-559).

Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada güvenirlik ve geçerliği sağlamak amacıyla çeşitli yollar izlenmiştir. Birinci araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formu 2 alan uzmanı, 1 ölçme değerlendirme uzmanı,

1 dil uzmanı ve 4 sosyal bilgiler öğretmeni olmak üzere 8 uzman görüşü alınmıştır. Uzmanların dönütlerinden sonra araştırmacı tarafından form yeniden incelenip son şekli verilmiştir. Gerekli olan 2020/2 nolu genelgesi izin Kırşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınmış daha sonra etik kurul izni için Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu Başkanlığına onaya gönderilmiştir. 2020/5 karar numaralı etik kurul onayından sonra görüşmenin yapılması için belirlenen çalışma grubu dahilinde veriler toplanmıştır. Veriler toplanırken katılımcılara cinsiyetlerine göre ÖK1, ÖE2, ..ÖK20 gibi kodlar verilmiştir. Görüşme sırasında katılımcılarla araştırmacı arasında doğal sohbet ortamı oluşturulmuş, katılımcıların görüşlerinin doğruluğu teyit edilmiştir. Görüşme sırasında kayıt cihazı kullanılarak veri kaybının önlenmiş böylece araştırmanın tutarlılığı arttırılmıştır. Kayıt cihazındaki veriler dikkatli bir yol izlenerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veriler araştırmacı ve bir uzman tarafından okunmuş ve kodlamalar oluşturulmuştur. Belirli kategorilere göre kodlanan görüşme verileri aynı kategoride kodlanmış verilerle karşılaştırılmış ve aynı kategorideki farklı kişilerin verileri karşılaştırılmıştır. Böylelikle aynı kategorideki kişinin farklı verileri ile farklı kişilerin verileri ile karşılaştırılarak güvenilir kodlamalar oluşturulmak amaçlanmıştır. Nitel çalışmalarda güvenilirlik verilerin birden fazla kodlayıcı tarafından incelenerek sonuçların karşılaştırılmasıyla elde edilen bulgular arasındaki kararlılık anlamına gelmektedir (Creswell, 2020). Kodlamalardan hareketle temalar oluşturulurken fikir birliğine varılmıştır. Elde edilen veriler uzmanla birlikte incelenerek sonuç bölümünde tartışılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada nitel veri analizlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen görüşlerinin analiz edilmesinde öncelikle görüşmeler bilgisayara aktarılmıştır. Görüşme metinleri tekrar tekrar okunarak benzer ana fikir içeren temada toplanmıştır. Elde edilen kodlara ve temalara göre bulgular kendi aralarında anlam ilişkisi kurularak düzenlenmiştir. Belirli kategorilere göre kodlanan görüşme verileri aynı kategoride kodlanmış verilerle karşılaştırılmış ve aynı kategorideki farklı kişilerin verileri karşılaştırılmıştır. Böylelikle aynı kategorideki kişinin farklı verileri ile farklı kişilerin verileri ile karşılaştırılarak kodlamada güvenilir olması sağlanmıştır (Glaser & Strauss, 1967). Nitel verilerin son aşamasında bulguların doğrulanması için verilere tekrar bakılıp verilerin kodlamaları kontrol edilmiştir (Miles & Huberman, 1994).

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde sosyal bilgiler öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular yer almaktadır.

1.Konunun Gerekliliği, Önemi ve Dersin Amaçlarına Katkısına İlişkin Bulgular

Bu alt başlık altında sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunun öğretilmesine yönelik konunun gerekliliği, önemi ve dersin amaçlarına katkısı üzerine görüşleri derlenmiştir. Tablo 1’de sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunun bu ders kapsamındaki gerekliğe ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri coğrafi keşifler konusunun öğretilmesinin öğrenme çıktısı, ön koşul öğrenme, sarmal yapı ve örtük kazanım olmak üzere dört ana gerekçe ile öğretilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 1

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Konusunun Gerekliliği Hakkında Gerekçeleri

Ana Gerekçe	Alt Gerekçe	f	%
Öğrenme Çıktısı	Günümüz Dünyasını Tanıma/Anlama	4	13
	İnsanlığın Gelişimine Katkısını Anlama	2	7
	Bilimin Gelişmesini Anlama	2	7
	Keşifleri Bilme	1	3
	Dünya Ekonomisini Anlama	1	3
	Ara Toplam		10
Önkoşul Öğrenme	Lise Düzeyi Konulara Hazırlık/Ön Bilgi	3	10
	Öğrenci Seviyesine Uygunluk	3	10
	Çağlar Arası Geçiş Kavratma (Kronoloji)	2	7
	Coğrafya ve Tarihin Temeli Olma	1	3
	Ara Toplam	9	30
Sarmal Yapı	Bağıntılı Konu	8	26
	Disiplinler Arası İlişki (Fen Bilimleri-Sosyal)	1	3
	Ara Toplam	9	29
Örtük Kazanım	Harita Bilgisi Eksikliği	1	3
	Çocuğa Keşfetme/Merak Konusunda İlham Verdiği İçin	1	3
	Sınava Hazırlık	1	3
	Ara Toplam	3	9
	Genel Toplam	31	100

Tablo 1 incelendiğinde ikinci sırada önkoşul öğrenme teması kapsamında coğrafi keşifler konusunun bazı konuların ön koşul olması dolayısıyla da öğretilmesinin gerekliğine vurgu yapmışlardır. Öğretmenlerin ön bilgi olduğu düşüncesine dair gerekçeler şöyledir: *ÖE14: “Coğrafi keşifler ortaokul için gerekli bir konu tabi ki. Nedeni ise ortaokul düzeyindeki*

çocuğun liseye geçişinde konunun daha somut anlamasını sağlar. Ortaokulda öğrendiği ön bilgiler lisede konulara tam hâkim olmasını sağlar.” ÖK19: “Kesinlikle gereklidir. Yapılan seyahatler ve gerçekleştirilen keşifler sayesinde önemli kataları ve coğrafyaları ortaokul kademesinde öğrenmesi, bilmesi ortaöğretim için ön bilgi oluşturur. Coğrafi keşifler konusunun gerekliliğinin aynı zamanda sarmal yapının gereği ve diğer örtük kazanımlar için gerekli olduğu da sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri arasındadır. ÖE2: “Gerekli. Çünkü öğrencilerin bulunduğu yaş aralığı için uygun ve birçok konu ile bağlantılı. ÖK18: “Evet gerekli. Çünkü 15.yy.a kadar keşfedilmeyen dünyanın bu dönemde keşfedilmesi çocuklara ilham verebilir Ayrıca bu konunun ortaokul seviyesinde bir öğrenciye anlatılması öğretilmesi temel alma açısından çok önemlidir.”

Tablo 2

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Konusunun Öğretilmesinin Öneme İlişkin Gerekçeleri

Ana gerekçe	Alt gerekçe	f	%
Öğrenme ürünleri	Yenilikleri öğrenme	12	46
	Osmanlı konularıyla bağlantısı	4	15
	Avrupa'nın tanınması	3	11
	Günümüzle bağ	1	4
	Verilmek istenen beceri	1	4
	Ortaçağ tarihini bilme	1	4
Disiplinlerarası bağlantı	Ara Toplam	22	84
	Coğrafya disiplinini tanıma	1	4
	Tarih disiplinini tanıma	1	4
Örtük Kazanım	Ara Toplam	2	8
	Harita becerisi	1	4
	Sevilen konu	1	4
	Ara Toplam	2	8
	Genel toplam	26	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunun önemine dair görüşleri *öğrenme ürünleri*, *disiplinler arası bağlantı* ve *örtük kazanım* şeklinde üç ana temada verilmiştir. En fazla öne çıkan tema %84 oranla öğrenme ürünleri teması oluşturmaktadır. Öğrenme ürünleri kategorisiyle ilgili katılımcı görüşleri şöyledir: ÖE6: “Önemli çünkü yeni yerler buluşlar hakkında bilgi sahibi olunuyor yeni yerler hakkındaki yerleri öğreniyoruz.” ÖE2: “Dünyanın bilinmeyen yerlerinin bulunması ve yeni nesil açısından önemli.” Disiplinlerarası bağlantı kurmak açısından önemli olduğunu ifade edenlerin görüşleri şu şekildedir: ÖE4: “Elbette. Dünya tarihi incelenirken coğrafya tarihi de incelenmeli.” Ö14: “Tarih biliminin bir parçasıdır.” Katılımcılar coğrafi keşifler konusunun öğretilmesinin

disiplinlerarası bağlantı kurulması ve örtük kazanım açısından önemli olduğu şeklinde de görüşleri ÖK5: “Harita bilgisi gelişmiş bireyler yetiştirmek için önemli.” ÖK7: “Önemli Ortaçağ Avrupası’nu tanınması açısından önemli sonra keşifler konusunda meraklarım giderilmesi açısından öğrencilerin çok ilgi duyduğu bir konu bu.” şeklinde yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamı (%100) coğrafi keşiflerin öğretilmesinin sosyal bilgiler dersinin amaçlarına katkısı olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 3

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Konusunun Dersin Amaçlarına Katkısı ile ilgili Görüşleri

Cinsiyet	Katkı Sağlamıştır		Katkısı Yoktur	
	f	%	f	%
Kadın	8	40	-	-
Erkek	12	60	-	-
Toplam	20	100	-	-

Katılımcıların dersin amaçlarına katkı sağladığıyla ilgili görüşleri şöyledir: ÖK5: “Kesinlikle düşünüyorum, yaşadığı dünyayı tanınması açısından katkı sağlıyor.” ÖE16: “Katkısı var, mesela nedir sosyal bilgiler dersinde dünyayı tanımak yakın çağı bilmek içinde bulunduğumuz ekonomik şartları tahlil etme açısından ilişkili.” ÖK3: “Düşünüyorum illa ki çocukta merak öğrenme isteği oluşuyor.”

2. Öğretmenlerin Giriş Etkinlikleri, Kullanılan Yöntem Teknikler ve Materyallere İlişkin Bulgular

Bu alt başlık altında sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunun öğretilmesi sırasında gerçekleştirdikleri giriş etkinlikleri, kullandıkları yöntem-teknik ve materyallere ilişkin görüşleri verilmiştir.

Tablo 4

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Konusunu Anlatırken Giriş Etkinlikleriyle İlgili Gereçekleri

Ana gerekçe	Alt gerekçe	f	%
Tek gerekçe	Soru cevap	8	40
	Düz anlatım	1	5
	Harita	1	5
	Video	1	5
Ara toplam		11	55

	Soru – Görsel	4	20
	Etkinlik-Soru	1	5
	Görsel-Etkinlik	1	5
Birden fazla gerekçe	Soru-Düz anlatım	1	5
	Harita- Ön bilgileri kontrol	1	5
	Pano- Görsel-Slayt	1	5
	Ara toplam	9	45
	Genel Toplam	20	100

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin konuya giriş yaparken gerekçeleri tek gerekçe ve birden fazla gerekçe olarak iki başlıkta toplanmıştır. Tablo 4’te görüldüğü gibi sosyal bilgiler öğretmenlerinin bir kısmı derse giriş etkinliği sırasında tek bir etkinlikle giriş yaptığını belirtirken diğer kısmı birden fazla etkinliği girişte kullandığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ağırlıklı olarak giriş etkinliğinde soru cevap tercih ettikleri görülmektedir. Soru cevap kullanan öğretmenler görüşleri şu şekildedir: ÖK5: “Akıllı tahta dünya haritası açıyorum basit basit sorular önce sonra konuyu anlattıktan sonra ben yönlendiririm.” ÖE6: ““Önce bir soru sorarım yeni yerler görmek istiyor musunuz?” tarzında ona göre giriş yaparız yani öğrencilerimin seviyesine uygun sorular soruyorum.”

Birden fazla gerekçe kullananlar kategorisinde ağırlıkta olan soru ve görsellerle yapılan giriş etkinlikleri ile ilgili öğretmen görüşleri şöyle yer almaktadır: ÖE14: “Konuyla ilgili dikkat çekici sorular videolarla sorular, genelde basit düzeyde.” ÖK9: “Dünya haritası getirip veya küre. Komik sorular soruyorum bazen dünya yuvarlak değil gibi sorularla; sizce dünya öküzün kafasında mı duruyor?”

Tablo 5

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Konusunu Anlatırken Kullandığı Yöntem- Teknikler

Ana Gerekçe	Alt Gerekçe	f	%
Tek Bir Yöntem- Teknik Kullananlar	Düz Anlatım	9	45
	Münazara	1	5
	Canlandırma	1	5
	Ara Toplam	11	55
Birden Fazla Yöntem-Teknik Kullananlar	Soru Cevap- Düz Anlatım	4	20
	Düz Anlatım- Beyin Fırtınası	1	5
	Düz Anlatım- Canlandırma	1	5
	Oyun- Canlandırma	1	5
	Beyin Fırtınası-Empati	1	5
	Beyin Fırtınası-Soru Cevap	1	5
	Ara toplam	9	45
	Genel Toplam	20	100

Tablo 5'e bakıldığında öğretmenlerin coğrafi keşifler anlatırken tek bir yöntem ya da birden fazla yöntem-teknik şeklinde iki başlıkta ele alındığı görülmektedir. Öğretmenler konuyu anlatırken ağırlıklı olarak düz anlatım kullanmıştır. Bunun yanı sıra düz anlatım-soru cevap birlikte kullanmaları da öne çıkmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin kullandıkları diğer yöntem-teknikler münazara, canlandırma, düz anlatım-beyin fırtınası, düz anlatım-canlandırma, oyun-canlandırma, beyin fırtınası-empati ve beyin fırtınası-soru cevaptır. Öğretmenlerin konuyu anlatırken kullandıkları yöntem-tekniklere ilişkin görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir:

ÖK7: “Soru cevap düz anlatım.”

ÖK9: “Soru cevap genelde sonra düz anlatım daha çok.”

ÖK19: “Soru cevap öğrenci sayısı açısından en uygun olan düz anlatım ağırlıklı.”

ÖE13: “Kullandığım etkinlik münazara tartışma konusu ise coğrafi keşiflerin Osmanlıya olumlu mu olumsuz mu katkısı olmuştur diyerek iki grup tartışması.”

Tablo 6

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Konusunu Öğretirken Kullandığı Materyaller

Materyaller	f	%
Harita	14	37
Video	9	23
Farklı Yayınevine Ait Kitaplar	5	12
Fotoğraf	3	8
Küre	3	8
Slayt	3	8
Pusula	1	2
Şarkı	1	2
Ara Toplam	39	100
Genel Toplam	39	100

Tablo 6'da sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunu anlatırken kullandıkları materyalleri görmekteyiz. Öğretmenler bu konuyu anlatırken en fazla materyal olarak harita kullanmışlardır. Buna ek olarak video ve farklı yayınevlerinden oluşan kitaplar da fazla kullanılan materyaller arasında yer almaktadır. Öğretmenlerin kullandıkları diğer materyaller arasında fotoğraflar, küre, slayt, pusula ve şarkı yer almaktadır. Materyallerle ilgili öğretmen görüşleri şu şekildedir: ÖK8: “Genellikle görsel videolar kullanıyorum, haritayı çok sık kullanırım bir de video yani.” ÖE16: “Harita, videom yok. Akıllı tahta yok.” ÖE15: “Eba video slayt. Görseller drama da olsa iyi olur aslında.”

3. Karşılaşılan Kavram Yanılgıları, Sorunlar, Sorunların Kökenleri ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Tablo 7’de coğrafi keşiflerin öğretiminde oluşan kavram yanılgıları, nedenleri ve bu yanılgıların giderilme yöntemleri ile ilgili gerekçeler yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri konunun öğretilmesi sırasında karıştırılan ve yanılgıya düşülen kavramlar için *harita bilgisi, keşif, icat, buluş, çağlar, keşif yolları* ve *skolastik düşünce* olmak üzere 7 farklı kavram dile getirmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerin bu kavramları öne çıkartırken verdikleri görüşlere örnekler aşağıdaki gibidir:

ÖK18: “Dünya haritasına hâkim değiller. Bilmedikleri kavramları açıklayarak gideriyorum.”

ÖK8: “Genelde kâşif nedir, keşif nedir, buluş nedir, o şekilde bir karışıklıklar oluyor hani açıklıyorum o anda.”

ÖE15: “Keşif ve icat kelimelerini karıştırıyorlar anlam çözümleme tablosu ile gideriyorum.”

Tablo 7

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Öğretirken Oluşan Kavram Yanılgılarının Gerekçeleri

Yanılgı/ Giderilme Yöntemi /Sebebi	Kavram/Konu	f	%
Karıştırılan Kavramlar	Harita Bilgisi	3	9
	Keşif	2	6
	İcat	2	6
	Buluş	2	6
	Çağlar	1	3
	Keşif Yolları	1	3
	Skolastik Düşünce	1	3
	Ara Toplam	12	36
Sorunların Giderilme Yöntemleri	Açıklayarak	8	24
	Anında Dönüt	1	3
	Uzun Süre Sonra Dönüt	1	3
	Ödev Verilerek	1	3
	Anlam Çözümleme Tablosu İle	1	3
	Soru Çözerek	1	3
Ara Toplam	13	39	
Yanılgıların Sebepleri	Önceki Öğrenmeler	5	16
	Öğrenci Tutumu	1	3
	Kavramların Soyut Olması	1	3
	Öğrenme Bütünlüğünün Olmaması	1	3
	Ara Toplam	8	25
Genel Toplam		33	100

Tablo 7’de öğrencilerdeki kavram yanlışları ağırlıklı olarak açıklayarak giderilmeye çalışıldığı görülmektedir. Açıklayarak gideren katılımcı görüşleri şöyledir: ÖK12: “Yok. Açıklamaya çalışıyorum fotoğraflarla destekliyorum.” ÖE20: “Keşifleri gerçekleştiren kişilerin isimleri keşfedilen kıtaların adı izah ederek ya da harita da yerleri göstererek.”

Sosyal bilgiler öğretmenleri coğrafi keşifler konusunun öğretilmesi sırasında karşılaşılan sorunların sebeplerini önceki öğrenmeler, öğrenci tutumu, kavramın soyutluk derecesi ve öğrenme bütünlüğünün olmaması nedenlerine bağlamışlardır. Üzerinde en çok vurgu yapılan neden önceki öğrenmelerdir. Bu öğrenmelerle ilgili görüşler ise şöyledir: ÖE10: “Kavram yanlışları hiçbir şekilde hep kulaktan dolma ifadeler olduğu için. Bazen çok saçma cevaplar gelebiliyor ve bunların doğrularını söylemek suretiyle o anda sınıfta gideriyorum.”

Tablo 8

SBÖ'nin Coğrafi Keşifler Anlatırken Sorun Yaşadıklarına Dair Gerekçeleri

Ana Gerekçe	Alt Gerekçe	f	%
Öğrenciden Kaynaklı Sorunlar	Olaylar Arası Bağlantı Kurulamaması	2	10
	Yabancı Kelimelerin Telaffuzu	2	10
	Öğrencinin Derse Karşı Tutumu	1	6
	Harita Bilgisi Eksikliği	1	6
	Roma Rakamlarını Anlayamama	1	6
	Ön Öğrenmelerin Yanlışığı	1	6
	Ara Toplam	8	44
Eğitim Politikalarından Kaynaklı Sorunlar	Ders Saati Yetersizliği	2	10
	Konunun Anlatımı	2	10
	Sınav Kaygısıyla Ders Anlatmak	1	6
	Bilgilerin Yüzeysel Olması	1	6
	Ara Toplam	6	32
Öğretmenden Kaynaklı Sorunlar	Bilginin Aktarılamaması	1	6
	Tek Düzeye Anlatım Yapılması	1	6
	Öğrenci Seviyesine İnilmemesi	1	6
	Materyal Kullanılmaması	1	6
	Ara Toplam	4	24
	Genel Toplam	18	100

Tablo 8 incelendiğinde coğrafi keşifler konusunun anlatımında yaşanan sorunlar gerekçelendirilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin coğrafi keşifler konusunu öğretirken yaşadığı sorunlar öğrenciden kaynaklı sorunlar (%44), öğretim programı-eğitim politikalarından

kaynaklı sorunlar (%32) ve öğretmenden kaynaklı sorunlar (%24) olarak üç ana gerekçe ile sunulmuştur. Öğretmenler en fazla yabancı kelimelerin telaffuz edilmesi, olaylar arasında bağlantı kurulamaması, harita bilgisinin eksik olması gibi öğrencilerden kaynaklanan sorunlar yaşamaktadır. Öğrencilerden kaynaklı sorunlarla ilgili öğretmen görüşleri şöyledir: ÖE2: “Öğrencilerin dünyamızın ilk olduğu günden itibaren her tarafının günümüzde olduğu gibi bilindiğini zannediyorlar bu konuda sıkıntılar oluyor.” ÖE7: “En çok telaffuzda sorun yaşıyorum sorun yaşıyorum. Yabancı isimler ya yüzyıl kavramlarını vermeye çalışıyorum hani roma rakamları falan orada sorunlar yaşıyoruz. Yani öğrenciden kaynaklanan sorunlar.” Tabloda da görüldüğü üzere sosyal bilgiler öğretmenleri eğitim politikaları ve öğretmenden kaynaklı sorunlar yaşamıştır. Eğitim politikalarından kaynaklı sorunlara örnekler şu şekildedir: ÖK19: “Ben genelde sorun olarak zamanla ilgili sorun yaşıyorum Onun dışında herhangi bir problem yaşamıyorum” ÖK12: “Yaşanan sorunlar soyut olmasından dolayı yaşanan sorunlar var.” Öğretmenden kaynaklı sorun yaşayanların görüşleri ise şöyledir: ÖK9: “Sorun şundan kaynaklanıyor. Kitaptaki bilgilerin öğrenciye tam olarak verilmemesinden.” ÖE13: “Eğitimde kesinlikle sorunlar var ve öğretmen de bunun bir parçası çünkü farklı teknikler kullanmak yerine hala kuru ve kitaptan anlatım tercih ediliyor. Öğretmen de çocuğun anlayacağı seviyeye inerek anlatmalı.”

4.Ders Kitabındaki Aktarıma Dair Gerekçelere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında sosyal bilgiler öğretmenlerine coğrafi keşifler konusunun kullanmakta oldukları ders kitaplarındaki aktarıma durumları ile kendileri yeniden bir kitap tasarlasalar değişikliğe gidip gitmeyecekleri sorulmuştur.

Tablo 9

SBÖ'ninSBDK'nda Coğrafi Keşiflerin Anlatımının Yeterliliği ile İlgili Görüşleri

Cinsiyet	Yeterli		Kısmen yeterli		Yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Kadın	3	15	2	10	3	15	8	40
Erkek	5	25	6	30	1	5	12	60
Toplam	8	40	8	40	4	20	20	100

Sosyal bilgiler öğretmenlerine ders kitaplarında coğrafi keşifler konusunun anlatımını nasıl buldukları sorulmuş ve verilen cevaplar gerekçeleri ile tablolaştırılmıştır. %40 oranla ders kitaplarındaki anlatım yeterli bulunurken %40'ı kısmen yeterli bulmuş ve %20'si de yetersiz bulunmuştur. Yeterli bulanlar kategorisinde görselleri yerinde bulanlar yoğunluktadır. Yetersiz bulanlar kategorisinde ağırlıklı olarak konunun yüzeysel anlatılmasını belirtenler yer almaktadır. Ders kitabındaki anlatımı kısmen yeterli bulanlar ağırlıklı olarak görsellerin az olduğunu fakat anlatımın yeterli olduğunu belirtirken bir kısmı da soruların az olması ama anlatım ve görsellerin yeterli olduğunu ifade etmiştir. Öğretmenlerin ders kitabının anlatımına yönelik görüşlerinin bir kısmı aşağıdaki ifadelerde yer almaktadır:

ÖE6: "Güzel. Yeterli. Görseller az. Kitap seviyesi iyi. Anlatım tarzı güzel."

ÖK5: "Ders kitapları bu konuda yetersiz kalıyor. Çünkü olayları yüzeysel bir şekilde vermektedir. Ben çok yetersiz buluyorum yani."

ÖE20: "Yetersiz, görsel yetersiz konuyu işliyoruz zaten ders saati çok az etkinlikler yetersiz. Avrupa'daki değişimi anlamak için hep neden sonuç ilişkisi içinde ders saati çok yetersiz ya."

Tablo 10

<i>SBÖ'nin Konuya Verilen Ders Saati Yeterliliğine İlişkin Görüşleri</i>						
Cinsiyet	Yeterli		Yetersiz		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
Kadın	2	10	6	30	8	40
Erkek	6	20	6	30	12	60
Toplam	8	40	12	60	20	100

Tablo 10'da katılımcıların %60'ının konuya verilen ders saatini yetersiz bulurken %40'ının yeterli bulunduğunu görmekteyiz. Yetersiz bulan katılımcı görüşleri aşağıdaki gibidir:

ÖE6: "Bu konu için verilen ders saati yetersiz verilen saatte konu amacına ulaşmıyor."

ÖK19: "Yeterli bulmuyorum, bizim derste bütün kazanımlar sıkıştırılmış ders saati az olduğu için."

ÖE17: "Süre yeterli inkılap için yeterli değil."

Tablo 11

SBÖ'nin SBDK Tasarlama Coğrafi Keşifler Konusunu Tasarlama ile İlgili Gereçekleri

Ana Gerekeç	Alt Gerekeç	f	%
İçerik	Kitaptaki Bilgi Yeterli	10	17
	Görsel Ağırlıklı	5	9
	Anlaşılır Seviyede Metinler	3	5
	Bilgi Yoğun Metinler	1	2
	Ara Toplam	19	33
	Sınıf Seviyesine Uygun Sorular	3	5
	Sınava Yönelik Sorular	2	3
	Bilgi Düzeyi Sorular	2	3
	Yorum Soruları	2	3
	Metine Dayalı Sorular	2	3
Ölçme-Değerlendirme Soruları	Harita Üzerinden Sorular	2	3
	Çoktan Seçmeli Sorular	2	3
	Zorluk Seviyesi Artan Sorular	1	2
	Drama Üzerinden Sorular	1	2
	Ara Toplam	17	27
Ders Saati	Ders Saati Fazla	10	16
	Ders Saati Uygun	5	8
	Ara Toplam	15	24
İlişkilendirilen Beceri-Değerler	Empati	2	3
	Çevre Okuryazarlığı	2	3
	Doğal Çevreye Duyarlılık	2	3
	Geçmiş-Gelecek Bağ Kurma	2	3
	Harita Kullanma	1	2
	Girişimcilik	1	2
	Ara Toplam	10	16
	Genel Toplam	61	100

Katılımcılara sosyal bilgiler ders kitabı hazırlama komisyonunda yer alsalardı coğrafi keşifler konusunu nasıl tasarlayacakları soruldu ve cevaplar gerekçeleri ile birlikte tablo 11'de sunuldu. Katılımcıların %17'si kitapta yer alan bilgilerdeki gibi tasarlayacaklarını belirtmiştir. %9'u görsel ağırlıklı tasarlayacaklarını ifade etmiştir. Katılımcıların %16'sı ders saatini fazla koyacaklarını belirtirken %8'lik kısım öğretim programındaki süreyi uygun bulduklarını bu şekilde tasarlayacaklarını belirtmiştir. Ölçme değerlendirme sorularını ağırlıklı olarak öğrenci seviyesine uygun sorular şeklinde tasarlayacaklarını ifade etmiştir. Öğretmenler ders kitabında konuyu tasarlarken empati, çevre okuryazarlığı, doğal çevreye duyarlılık ve geçmiş gelecek arasında bağ kurma ile ilişkilendirmiştir. Öğretmenlerin ders kitabı tasarlama ile ilgili görüşlerinden birkaçı aşağıdaki ifadelerde bulunmaktadır.

ÖK5: "Ders saatini arttırdım. 8 saat koyardım önemli konu benim için bütün olarak harita bilgisi verilmeli harita bilgisi konusunda çok eksiklerimiz var."

ÖK12: “Daha çok görsellerle tasarlardım. İçeriği öğrenci seviyesine göre hazırlardım. Girişimcilik becerisiyle ilişkilendirirdim soruları hafif orta zora doğru.”

ÖE20: “İçerikte ağırlıklı olarak görsellere yer verirdim. Haritalar, keşfi yapan kişilerin yolları gibi. İçerikte metin kısmını az tutup, fotoğrafların ağırlıklı olacağı şekilde tasarlardım.”

ÖK3: “Kazanım olarak 3 saat yeterli zorlandığımız bir konu değil empati ile ilişkilendirirdim. Çünkü buluşlarda kâşiflerde kendilerine onların yerine koyuyorlar. Bilgi olarak kitaplardaki yeterli. Soru olarak da üst düzey yoruma dayalı sorular soracağım bilgi yüzeyinde sormazdım analiz sentez düzeyinde sorardım.”

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada sosyal bilgiler 7. sınıf konusu olan coğrafi keşiflerin öğretilmesine yönelik öğretmen görüşlerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamı konunun öğretilmesinin gerekli ve önemli olduğunu vurgularken, dersin çıktıklarına katkı sunduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler konuya giriş etkinliklerite tek gerekçe ve birden fazla gerekçe ile kategorize edilerek ele alınmış ve ağırlıklı olarak birden fazla sunarak anlattıkları belirlenmiştir. Öğretmenler giriş yaparken en fazla kullandıkları yöntem soru cevaptır. Akdağ, Demir ve Bedir (2006) çalışmalarında sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmenlerinin derse girişte en fazla selamlama, en az ise konuyla ilgili güncel olay ya da fıkra anlattıkları sonucuna ulaşmışlardır. Birden fazla etkinlikle giriş yapanlar ise en fazla soru ve görseller üzerinden etkinlik yaptıklarını ifade etmiştir. Araştırmada katılımcılar coğrafi keşiflerin anlatımında materyal olarak en fazla harita ve video kullanmışlardır. Çoban ve İleri (2013) yaptıkları çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin materyal kullanma düzeylerini araştırmışlardır. Sonuç olarak öğretmenlerin daha çok slayt, video kamera kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Ulusoy ve Gülüm (2009) Öğretmenler konuyu anlatırken en fazla düz anlatım kullanmışlardır. Çelikkaya ve Kuş (2009) araştırmalarında öğretmenlerin tartışma, soru cevap, beyin fırtınası gibi yöntem teknikleri her zaman kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Göksu (2020) sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih konuları anlatırken en çok düz anlatım ve soru cevap kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar araştırmada elde edilen sonuçla örtüşmektedir.

Araştırmada öğrencilerde oluşan kavram yanlışları harita bilgisi eksikliği, keşif, icat, buluş, çağlar şeklindedir. Özkan (2019) yüksek lisans tezinde 7. sınıftaki kavramlarla ilgili öğrencilerde yanlışlığı olup olmadığını incelemiştir. Coğrafi keşiflerle alakalı Rönesans, pusula ve matbaa

kavramlarıyla ilgili öğrencilerde yanlış olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çelikkaya ve Şarlayan (2019) yaptıkları çalışmada öğrencilerde dönem ve yüzyıl kavramlarını karıştırdıkları için çağ kavramı ile ilgili yanlışlar oluştuğunu tespit etmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerine göre öğrencilerde harita bilgisi eksikliği olduğu için ve kulaktan dolma bilgilerle kavramı anlamaya çalıştığı için yanlışlar oluşmaktadır. Yani öğrencilerde önceden öğrenilen bilgilerin yanlış veya eksik olmasından kaynaklı yanlışlar oluştuğunu söyleyebiliriz Öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar öğrenciden kaynaklı, eğitim öğretim programından kaynaklı ve öğretmenden kaynaklı olarak ele alınmıştır. Yener (2015) sosyal bilgiler öğretiminde yaşanan sorunları öğrenci ve öğretmen kaynaklı sorunlar olarak ele almıştır. Öğretmenlerin yarıya yakını öğrenciden kaynaklı sorunlar yaşandığını, bir kısmı eğitim öğretim programından kaynaklı, sorunlar yaşamıştır. Tangülü, Tosun ve Kocabıyık (2014) Atatürk konularının öğretiminde karşılaşılan sorunlarda sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini almıştır. Araştırmanın dikkate değer sonucu programdan kaynaklı olarak ders saatinin yetersiz olmasından kaynaklı sorunlar yaşanmasıdır. Ders saatinin yetersiz olmasından dolayı konuyu acele bir şekilde anlatıp tam öğrenme oluşup oluşmadığı konusunda tereddütler ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin konuyu anlatırken materyal kullanmaması, öğrencinin seviyesine inmemesi, farklı yöntem teknik kullanmaması, öğretmenden kaynaklı sorunları oluşturmaktadır. Eğitim öğretimin temel materyali olan ders kitaplarındaki coğrafi keşifler konusunun anlatımını öğretmenlerin yarıya yakını yeterli, yarıya yakını ise kısmen yeterli çok az bir kısmı da yetersiz bulmuştur. Taşkın (2016) yüksek lisans tezinde sosyal bilgiler ders kitaplarındaki eski çağ konularının anlatımını yeterli bulmuş verilen ders saati az olduğu için farklı etkinlikler yapılmadığını belirtmiştir.

Öğretmenler ders kitaplarında coğrafi keşifler konusunun anlatımıyla ilgili olarak daha çok görselleri yetersiz bulmuştur. Öğretmenlerin bir kısmı konunun anlatımının öğrencilerin seviyesine uygun şekilde yer aldığını, kitaptaki bilgilerin yeterli olduğunu ifade etmiştir. Kitapta konuyla ilgili görsel ve bilgileri yeterli bulup soruları yetersiz bulanlar çok az bir dilimi oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin çoğu konuya verilen sürenin yeterli olup olmadığını sorulduğunda ders saatini yetersiz bulmuştur. Dinç ve Doğan (2010) sosyal bilgiler öğretim programını genel hatlarıyla incelemiş ve içerikte bazı konuların öğrencilere ağır gelmesi, bilgilerin yoğun olarak verilmesi ve ders saati yetersizliği nedeniyle öğrencilere aktarmada sorun oluşturduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin sosyal bilgiler ders kitabı tasarlama komisyonunda yer alsalardı coğrafi keşifler konusunu tasarımları ilgili verilerin sonuçları şöyledir; öğretmenlerin az bir kısmı kitabın içeriğindeki bilginin yeterli olduğunu ve tasarlarken bilgileri bu şekilde tasarlayacaklarını söylemiştir. Görsel ağırlıklı tasarlayacağını ifade eden öğretmenler de bulunmaktadır. Ölçme değerlendirme sorularını sınıf seviyesine uygun, sınava yönelik, bilgi soruları, yorum soruları, metin ve harita üzerinden sorularla hazırlayacaklarını bildirmişlerdir.

Genel olarak ders saati yetersizliğinden yakınılmıştır. Öğretim programı tasarlayacaklara ders saatinin arttırılması önerisinde bulunulabilir. Öğretmenler konuyu anlatırken ağırlıklı olarak geleneksel yöntemler kullanmışlardır. Öğretmenlere farklı öğretim yöntem teknikleri kullanmaları önerilmektedir.

Kaynakça

- Akdağ, M. Bedir, G. & Demir, S. (2006). İlköğretim sosyal bilgiler ve fen bilgisi derslerinin öğretiminde öğretmenlerin derse giriş etlinliklerine ilişkin öğrenci görüşleri, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2, 1-18
- Ambarlı, A. (2010). *Türkiye’de cumhuriyetten günümüze sosyal bilgiler programları (değişiklikler, düzenlemeler, güncellemeler)*, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Yüksek lisans tezi.
- Atasoy, F. (2016). *Günümüzde yeniden yükselen ipek yolu. Uluslararası ipek yolu’nun yükselişi ve türk dünyası*, Türk yurdu.
- Carr, E., H., (2017). *Tarih nedir, (çev:misket gizem gürtürk)*, İletişim.
- Cohen, D. & Crabtree, B. (2008). Evaluative criteria for qualitative research in health care: controversies and recommendations. *The Annals of Family Medicine*, 6 (4), 331-3
- Creswell, J. W. (2020). Nitel araştırma yöntemleri: beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni, (Çev. Ed: Bütün, M. & Demir, S.B.). Siyasal Kitabevi.
- Çelikkaya, T. & Kuş, Z. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem teknikler, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 741-758

- Çelikkaya, T. & Şarlayan, R. (2019). Kavramsal değişim metinlerinin sosyal bilgiler dersindeki kavram yanılgılarının giderilmesine etkisi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(16)
- Çoban, A. & İleri, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma düzeyleri ve kullanamama sebepleri, *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 194-213
- Dinç, E. & Doğan, Y. (2010). İlköğretim ikinci kademe sosyal bilgiler öğretim programı ve uygulanması hakkında öğretmen görüşleri, *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 17-49
- Er Tuna Y. & Mazman Budak F. M. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “tarih” kavramına ilişkin algılarının mecazlar/ metaforlar yardımıyla analizi, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6, 1308–9196
- Flick, U., Von Kardorff, E., & Steinke, I. (2004). What is qualitative research? An introduction to the field. U. Flick, E. Von Kardoff & I. Steinke, (Eds.), *A Companion to Qualitative Research* (3-11). Sage Publishing.
- Glaser, B. & Strauss, A.L. (1967). The discovery of grounded theory strategies for qualitative research, *Aldine Publishing Company*, Chicago.
- Göksu, M. M. (2020). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin tarih konularının öğretimine yönelik görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(5), 1946-1955
- Gültekin, G., Akpınar, M., Nohutçu, M., Özerdoğan, P. & Aygün, S. (2018). *Sosyal bilgiler ders kitabı* 7, Netbil.
- Kabapınar, Y. (2016). *Kuramdan uygulamaya sosyal bilgiler öğretimi*, Pegem
- Karakaş-Özür, N. (2015). *Keşifler ve coğrafya*, Yeditepe.
- Keçe, M. & Merey, Z. (2011). İlköğretim sosyal bilgiler kazanımlarının sosyal bilimler disiplinlerine ve disiplinlerarası anlayışa uygunluğunun belirlenmesi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 8(1), 110-139
- Kınacı N. D. (2021). *Sosyal bilgiler öğretmen yetiştirme programları ve ortaokul sosyal bilgiler dersi programının içerik bakımından karşılaştırılması*, Gazi Üniversitesi, Yüksek lisans tezi.

- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. Ankara
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook, (2) An Expanded Sourcebook. (2nd.Ed)*. Thousand Oaks.
- Özkan, H. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 7. Sınıf sosyal bilgiler dersi tarih kavramlarına ilişkin kavram yanlışlarının tespiti*, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Yüksek lisans tezi.
- Öztürk, C., Keskin S.C. & Otluoğlu, R. (2012). *Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünler ve yazılı materyaller*, Pegem Akademi.
- Tangülü, Z., Tosun, A. & Kocabıyık, B. (2014). Ortaokul 8. sınıf inkılâp tarihi ve atatürkçülük konularının öğretiminde karşılaşılan sorunların sosyal bilgiler öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 233-245
- Taşkın, A. (2016). *Cumhuriyet döneminde ilkokul tarih/sosyal bilgiler ders kitaplarında eskiçağ tarihinin öğretiminin incelenmesi*, Sakarya Üniversitesi, Yüksek lisans tezi.
- Topdemir, H.G. (2013). Bilim [Tarihinden Erişim: 24/07/2019, @tubitak.gov.tr](https://www.tubitak.gov.tr)
- Turan, S., Karasu Avcı, E. & Faiz, M. (2019). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin disiplinlerarası yaklaşıma yönelik görüşleri, *International Journal of Field Education* 6 (1), 141-163
- Türk Dil Kurumu (TDK).(2019).Türkçe Sözlük, Erişim:19/10/2021 <https://sozluk.gov.tr/>
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilen nitel bir araştırma tekniği: görüşme, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24 (24), 543-559
- Yener, Ş. (2015). Sosyal bilgiler öğretiminde karşılaşılan öğretmen ve öğrenci kaynaklı sorunlar: Muş ili örneği, *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 105-120
- Yıldırım A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin

Introduction

We can talk about meaning in our life. It is his connection with the society he lives in. Every nation has been curious and interested in distant histories away from their sects (Carr, 2017).

Social sciences consist of disciplines that examine the relationship between society and human from past to present (Kabapınar, 2016). In today's world, social sciences have gained importance due to the increase in the value given to human-related events and situations. Therefore, as a reflection of social sciences, social studies course has been included in school courses.(Er Tuna & Mazman Budak, 2013).As a result of the information obtained as a result of the literature review, it was seen that the studies on the subject of geographical discoveries were insufficient throughout the social studies course. Therefore, it is thought that it will contribute to the field and help people who will work on this subject. In this study, it is aimed to get the opinions of social studies teachers on teaching the subject of geographical discoveries.

Method

Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used in the research. Phenomenology is used to reach cases for which we do not have in-depth knowledge.

In the research, a total of 20 social studies teachers, 12 male and 8 female, who entered the 7th grade classes out of 146 social studies teachers working in the city center of Kırşehir in the 2019-2020 academic year, constitute the study group. In the selection of the sample, criterion sampling, one of the purposeful sampling types, was preferred and conducting the 7th grade lessons was determined as a criterion. Semi-structured interview form, one of the qualitative data collection tools, was used in the research. Content analysis, one of the qualitative data analysis, was used in this study. In the analysis of social studies teachers' opinions, firstly the interviews were transferred to the computer. Interview texts were read over and over again and gathered under a similar theme. According to the codes and themes obtained, the findings were arranged by establishing a meaningful relationship among themselves. The interview data coded according to certain categories were compared with the data coded in the same category, and the data of different people in the same category were compared. Thus, it is ensured that the different data of the person in the same category are compared with the data of different people to be reliable in coding.

Results, Discussion and Conclusion

All of the social studies teachers participating in the research emphasized that teaching the subject was necessary and important, and stated that it contributed to the outcomes of the course. Teachers' introductory activities were handled by categorizing them one by one and more than one reason, and it was determined that they mainly told by presenting more than one reason. The method that teachers use most when logging in is question and answer.

Teachers' introductory activities were handled by categorizing them one by one and more than one reason, and it was determined that they mainly told by presenting more than one reason. The method that teachers use most when logging in is question and answer. In the research, the participants used maps and videos the most as materials in the narrative of geographical discoveries. Teachers mostly used direct expression while explaining the subject.

The misconceptions that occurred in the students in the research are the lack of map knowledge, discovery, invention, invention, ages. The remarkable result of the research is that there are problems due to insufficient course hours due to the program. Teachers found mostly the visuals inadequate in the textbooks regarding the explanation of the subject of geographical discoveries. Some of the teachers stated that the narration of the subject took place in accordance with the level of the students and that the information in the book was sufficient. The results of the data related to the fact that teachers would design the subject of geographical discoveries if they were included in the social studies textbook design commission are as follows; Few of the teachers said that the information in the content of the book is sufficient and that they will design the information in this way while designing. There are also teachers who state that they will design mainly visually. They stated that they would prepare assessment and evaluation questions appropriate for the grade level, for the exam, with knowledge questions, comment questions, and questions based on the text and the map.

In general, they complained about the lack of course hours. It can be suggested to those who will design a curriculum to increase the course hours. Teachers mostly used traditional methods while explaining the subject. Teachers are recommended to use different teaching method techniques.

ETİK BEYAN: " Coğrafi Keşifler Konusunun Öğretilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınmış daha sonra etik kurul izni için Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Girişimsel Olmayan Klinik araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2020/2 tarih ve 2020/5 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. "